

Arbetsmiljöplan

Göteborgs Kungl. Segelsällskap

2018

Inledning

Göteborgs Kungliga Segel Sällskap (GKSS) är en av Sveriges äldsta och, såväl nationellt som internationellt, mest framgångsrika idrottsföreningar. Verksamheten bedrivs både på bredd och elit, och innefattar allt från barn till pensionärer, hobbyseglare till framgångsrika olympiska seglare, handikappsegling och seglarskolor till VM-seglingar och matchraceevent. I sällskapet bedrivs verksamheten framförallt på tre olika områden: GKSS i Långedrag, där kansliet är placerat, Marstrand samt Aeolusön.

GKSS drivs dels i form av en förening, men också i form av GKSS Event AB. Denna arbetsmiljöplan omfattar all verksamhet som bedrivs i GKSS regi i förenings- eller bolagsverksamheten.

Antalet fast anställda (tillsvidareanställda) inom organisationen är få, pendlande mellan sex till sju på heltidstjänst, med liten personalomsättning, till ett stort antal fr.a. säsongsanställda, verksamma i seglarskoleverksamhet och i anslutning till större arrangemang, däribland det mest kända årligen återkommande matchracet i Marstrand. Bland de säsongsanställda är personalomsättningen betydligt större, vilket ligger i sakens natur: det handlar ofta om ungdomar, och om anställningar i anslutning till deras ferier. Härtill kommer, som i de flesta idrottsklubbar, frivilliginsatser av klubbmedlemmar.

Segling är i stor utsträckning en individuell idrott, som innefattar risker. De flesta, även hobbyseglare, börjar med idrotten i ung ålder, och lär sig tidigt vilka risker som är förknippade med verksamheten, och hur dessa risker skall hanteras. Simkunnighet, flytväst, ingen alkohol på sjön och i förekommande fall användande av selar är självklarheter, liksom kontroll och skötsel av redskapen, däribland båtens och riggens skick. Detta betyder att såväl bland anställda som bland medlemmar finns en hög grad av riskmedvetenhet, och också kunskap om riskminimering. Å andra sidan är denna kunskap, och medvetenhet, i huvudsak fokuserad kring det som omedelbart sammanhänger med just utövandet av sporten, medan de risker som sammanhänger med kringorganisationen kan komma i skymundan. Även om GKSS under åren aktivt arbetat med arbetsmiljörisker som sammanhänger med denna kringorganisation, och har haft få skador och incidenter, så är utarbetandet av denna arbetsmiljöplan, liksom det faktum att denna sätts på pränt utan att lagstiftningen kräver det, ett viktigt instrument för att lyfta fram och fortlöpande beakta och aktivt hantera även de risker som inte omedelbart sammanhänger med själva seglingen.

GKSS har avtal om företagshälsovård med TEAM Hälso- och Friskvård AB, Göteborgsvägen 97, 431 97 Mölndal. Samtliga anställda informeras om detta i anslutning till anställningen.

Riskinventering och åtgärdsplaner

1. Generellt:

Fokus är så starkt fokuserat på riskminimering och riskhantering såvitt avser själva idrottsutövandet att de arbetsmiljöproblem som kan finnas i den nödvändiga kringorganisationen kommer i skymundan.

Åtgärd och tidsplan:

- Heldagsutbildning i arbetsmiljöregleringen genomfördes för samtliga heltidsanställda den 10 oktober 2013, 6 timmars undervisning av professor Dennis Töllborg.
- Årlig återkommande halvdagundervisning och uppföljning av arbetsmiljöåtgärder med samtliga tillsvidareanställda vid GKSS. **Genomförande:** inbokas som rutin första halvan av oktober varje år, läggs in i årsplan vid varje årsplanering.
- Arbetsmiljöplanen skall samtliga anställda läsa igenom och skriftligen bekräfta att de läst, och där samtliga nyanställda läser och bekräftar att de läst i anslutning till att anställningsavtal upprättas.
- Ett fack i kopieringsrummet där samtliga anställda och medlemmar kan lägga lappar med upptäckta arbetsmiljörisiker samt, om de så önskar, förslag till åtgärder.

Genomförande: omgående.

- **GKSS har ett skyddsombud.** Då skyddsombudet är sjukt, har semester eller annan ledighet, finns inget skyddsombud på plats. **Åtgärd:** Utse ställföreträdande skyddsombud. Klubbdirektören får inte vara ställföreträdande skyddsombud.

Genomförande: snarast.

2. Ensamarbete:

Ibland förekommer ensamarbete inom GKSS, visserligen ytterst sällan i den form som avses i arbetsmiljölagstiftningen eftersom det i stort sett konstant finns annan personal tillgänglig på kansliet, men ändå ett arbete som utförs ensam.

Åtgärd och tidsplan:

- Matchracingbåtarna transporteras inom hamnen inför upptagning, sjösättning eller reparation. Här bör i de fall det inte är fråga om sommarväder och lugna väderförhållande två personer medverka, och vid varje tillfälle den som genomför transporten ensam inför transporten meddela den eller de som finns på kansliet att transporten nu skall ske. Transporterna sker normalt från den inre bryggan till verkstaden, så den kan följas genom fönstren i kansliet. Det skall övervägas om den/de som genomför transporten skall bära vattensäkrad walkie-talkie som medger kommunikation med kansliet. **Genomförande:** frågan diskuteras mellan Klubbdirektör och Servicekoordinator snarast, och beslut tas i frågan om vad som är en nödvändig och rimlig hantering. Beslutet redovisas i arbetsmiljöplanen nästa års arbetsmiljöplan.
- Hamnvårdarna arbetar ofta i par, och de flesta kontakter med gäster sker under dagtid då kansliet är öppet. Det kan dock hända att upptagande av hamnavgifter eller annan kontakt med hamngäster sker vid tillfällen då kansliet är obemannat och hamnvärden är ensam. Här bör hamnvårdarna ha klara instruktioner om hur de skall

hantera stökiga hamngäster, och dessa instruktioner bör innefatta, dels att de inte skall ta diskussionen utan bara anteckna plats och vad som förekommit, för meddelande till kansliet, dels skall samtliga aktiva hamnvärddar ha det privata telefonnumret till ansvarig på kansliet, att kontakta vid behov. Vidare föreligger viss rånrisk om de bär kontanter med sig. **Genomförande:** En rad åtgärder har redan genomförts. De bär alltid mobiltelefon. Kortbetalning och automat har blivit den enda betalformen. Eventuella kontanter förvaras aldrig i hamntornet. Ytterligare åtgärder kan dock vidtas, såsom att ytterligare utveckla rutiner och schemaläggning samt upprätta skriftliga instruktioner med hur stökiga hamngäster skall hanteras och tillse att varje hamnvärd har ansvarig på kansliet privata mobilnummer inlagt i sin egen mobilskontakt. **Tidsperspektiv:** Dessa tilläggsåtgärder skall ske senast innan varje båtsäsong inleds, och vid varje åter/nyanställning av hamnvärd påpekas risker och hur de skall hanteras särskilt av Klubbdirektör för tillträdande hamnvärd.

- På kansliet kan förekomma att hamngäst eller båtplatsinnehavare uppträder hotfullt. Normalt är kansliet bemannat av flera personer, så omedelbart stöd finns att tillgå. **Genomförande:** Problemen är i huvudsak redan hanterade. Kontanthantering är borttagen, endast två personer har tillgång till kassaskåpet, och där återfinns inte längre någon handkassa. Betalningar hanteras genom betalmaskin eller Swish. Varje incident skall dock rapporteras till klubbdirektören, och dokumenteras. Ett sådant system, med rapport till Klubbdirektören och formlösa anteckningar om incidenten, tidpunkt, händelse och, i den mån det är bekant, inblandade, skall sparas i pärm, och åtminstone inför den årliga arbetsmiljöutbildningen analyseras och diskuteras om ytterligare åtgärder kan och bör vidtas. **Tidsperspektiv:** fortlöpande.

3. Verkstad:

GKSS har egen verkstad, och tar upp, sjösätter, förvarar och reparerar båtar och maskiner.

- Alla stationära maskiner och verktyg skall ha instruktioner på svenska vid maskinerna och får endast hanteras av anställda vid GKSS som har vidimerad kunskap om hur maskinerna hanteras och vilka risker som är förknippade med maskinerna. De klassiska risker för klämskador som är förknippade med denna typ av arbete kan accentueras då mycket av arbetet många gånger måste genomföras snabbt, eftersom båtarna skall användas i annonserade seglingar eller vid inhyrda event. **Genomförande:** Inom GKSS är maskinerna inspekterade, det finns erforderliga instruktioner på svenska, trucken får endast användas av de som har erforderlig truckutbildning och de anställda har hög medvetandegrad om de risker som arbetet är förknippat med. Det hindrar inte att stressmomentet kan öka risktagandet. Det är därför viktigt att samtliga berörda medarbetare har klart för sig att varje uppdrag måste föregås av förberedelser och rutiner, och att klubbdirektören vid nyanställningar klargör att de som arbetar inom området har att lyda arbetsledarens order såvitt avser användande av skyddsanordningar, noggrannhet och aktsamhet före stressande att hinna färdigt i situationer som upplevs akuta, vid risk av att de

annars kan bli varnade, omplacerade eller i sista hand uppsagda. **Tidsperspektiv:** fortlöpande.

- Verkstadsområdet ligger inom avgränsat och markerat område. Icke desto mindre parkerar understundom, i strid mot parkeringsförbud, bilar på området och det förekommer därtill att folk promenerar och joggar längs kajerna inom området, numera också ofta lyssnande på musik. Detta innebär en risk, särskilt vid båtlyft. **Åtgärd:** GKSS har "saftblandare" som slås på vid användande av truck eller annat riskfyllt arbete inom området. **Tidsperspektiv:** fortlöpande.

4. Hamn:

Arbetet med bryggor bedrivs inte bara av anställda vid GKSS, utan dessutom i förhållandevis stor utsträckning med hjälp av frivilligarbete. Vidare har GKSS en sjösättningsramp, för sjösättning av följbåtar och andra mindre motorbåtar.

- Vid arbete i hamnen finns risk för klämskador samt att någon kan falla i vattnet. **Åtgärd:** GKSS har installerat stegar från brygga ned i vattnet. Liksom vid verkstadsarbete skall de frivilliga som jobbar med bryggor stå under arbetsledning, och arbetsledningen skall tillse att arbetet bedrivs utan stress och onödigt risktagande, samt att de frivilliga skall omedelbart avbryta arbete som kan innefatta sådana risker, och meddela klubbdirektören eller annan på kansliet. **Tidsperspektiv:** meddelas hamnkommittén omgående
- Vid sjösättning via rampen finns risker för att de som sjösätter, av rädsla för att något skall hända med bilen eller släpet, försöker rädda ohållbara situationer. **Åtgärd:** GKSS skyltar med anvisningar, risker samt hänvisning till kansliet **Tidsplan:** omgående.

5. Utbildning, träning samt evenemang:

GKSS genomför omfattande seglarkurser och träning för både medlemmar i GKSS och utomstående, liksom företagsevenemang, matchracing och särskilda event. Spannet är allt från nybörjarkurser för barn till professionell individuell träning för världselit, från handikappsegling till kurser i segling för redan båtvana. Kurserna genomförs ofta av tidsbegränsat anställda, och endast såvitt avser den mer professionella träningen av tillsvidareanställd tränare vid GKSS.

- Segling innefattar framförallt risker för drunkning, kläm- och kylskador. **Åtgärd:** Det är sedan länge en självklarhet inte bara för GKSS utom i hela seglarsverige att man för deltagande i denna utbildning och träning måste ha dokumenterad simkunskap om minst 200 meter samt att man använder flytväst på vatten, och mindre barn även på bryggan. Instruktorerna skall ha klara order att *inga* undantag medges, och att de skall förhindra varje deltagare som inte uppfyller dessa krav att följa med ut på vattnet, och om deltagaren vägrar lyda dessa instruktioner, och instruktören ensam inte kan hantera situationen och inte få hjälp, kurstillfället i dess helhet ställs in. Vidare skall samtliga instruktörer inför säsongsgenomgången på ett markerat sätt få klart för sig att de har denna rätt, och att GKSS ser med stort allvar på dessa krav. Vid utbildning/träning i kalla vatten skall seglarna ha den ytterligare utrustning som krävs

(våtdräkt, i förekommande fall torrdräkt) och seglingarna skall ske nära land. Vid all träning och utbildning skall det, med tanke på väderförhållandena, finnas erforderligt antal följebåtar, och dessa skall vara bemannade av instruktörer/andra som kan hantera de seglande vid kapsejsning eller annat haveri. Instruktörer som inte förefaller ta dessa order på allvar, antingen vid genomgången inför deras utförande av uppdraget eller genom sitt agerande vid utförandet, skall varnas, och om det är fråga om en allvarlig händelse eller upprepade händelser, omedelbart tvingas lämna sitt uppdrag. I allt väsentligt är dessa krav redan uppfyllda, men för att ytterligare inskräpa vikten av att reglerna följs skall vid vårens genomgång med de nyanställda instruktörerna Klubbdirektören eller ansvarig för Seglarskolan medverka för att ge klarhet i att arbetstagarna har ett personligt ansvar för att använda skyddsutrustningen och att arbetsgivaren har en skyldighet att i sista hand säga upp/avskeda arbetstagare som inte följer arbetsmiljöregleringens krav. **Tidsplan:** vid vårens instruktörsutbildning och sedan fortlöpande.

- En fara vid segling kan vara att redskapet, dvs. båten, har skadats vid tidigare tillfälle och ej reparerats. Det handlar inte allt för sällan om skador som upptäcks först ute på vattnet, t.ex. ett roderhaveri eller en propellerskada. **Åtgärd:** Det åligger varje ansvarig som lånar båt av GKSS, det må vara segelbåt eller följebåt eller annan typ av fortskaffningsmedel på vatten, att a) kvittera ut båten med sin signatur, b) vid återlämnande skriftligen ange att inget har hänt med båten eller, i förekommande fall, ange inte bara skador som har uppkommit utan dessutom incidenter som kan ha medfört skador och därför kräver närmare besiktning innan båten används igen. GKSS har en sk. båtrapport för dessa uppgifter, www.gkss.se/batrapport/, som fylls i vid utkvittering och avlämnande av båt. **Tidpunkt:** fortlöpande.

Denna arbetsmiljöplan är upprättad av Klubbdirektören, beslutad av styrelsen och skall följas upp och revideras av Klubbdirektören och styrelsen senast vid GKSS första styrelsemöte i januari 2019.

Thomas Rahm
Klubbdirektör

Robert Casselbrant
Styrelseordförande